

“Сәламәтлек мөмкинлекләре чиклэнгән балалар өчен Әлмәт интернат-мәктәбе”
дәүләт бюджет гомуми белем учреждениесе

Педагогик
киңәшмә утырышында каралды
“29”август 2022ел. №1
Интернат мәктәбе директоры

Л.Р.Мартынова
Боярык белән кертелде №98-0
“ 31 ” 08 2022 ел

6нчы ГОМУМБЕЛЕМБИРҮ сыйныфы өчен
туган (татар) теленнән уку предметы буенча
эш программасы
Атнага **0,5** сәгать, елга **17** сәгать

Төзүчесе:
татар теле һәм әдәбият укытучысы Мөхәммәтжанова Л.Ф.

Килешенгән:
Директор урынбасары _____ И.Б.Шарифуллина

МБ утырышында каралды, беркетмә №1 “26 ”август 2022 ел
МБ җитәкчесе _____ М.Г.Шәрипова

Әлмәт 2022 ел

ТУГАН (ТАТАР) ТЕЛЕННЭН УКЫТУ ПРОГРАММАСЫ

Сыйныф: 6 нчы сыйныф

Сэгательәр саны:

Барлыгы: 35 сәг., атнага 1 сәг.

Планлаштыру “ Коммуникатив технология нигезендә рус телле бабаларга татар теле һәм әдәбият укыту программа”сы (Төзүчеләре: Р.З. Хәйдәрова, Р.Л. Малафеева) **нигезендә төзелгән**

Дәрәслек: : Татар теле: рус телендә төп гомуми белем бирүче мәктәпнең 6 нчы сыйныфы өчен дәрәслек(рус телендә сөйләшүче балалар өчен. Казан. “Татармультфильм” нәшрияты. 2014

Автор: Р.З. Хәйдәрова, З.Р. Нәжипова

Уку предметы буенча бичы сыйныфта туган (татар) теле предметы буенча эш программасына аңлатмалы язу

Эш программасы статусы.

1. Россия Федерациясенең “Россия Федерациясендә белем бирү турында”гы Законы (21.12.2012, №273-ФЗ)
2. Россия Федерациясенең “Россия Федерациясе халык телләре турында”гы Законы (25.10.1991, №1807-1, ред.12.03.2014)
3. Россия Федерациясенең Мәгариф министрлыгы боерыгы 17.12.2010 №1897.
4. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "Инвалид балаларны өйдә тәрбияләү һәм укуы тәртибе һәм инвалидларның белем алу мөмкинлеген тәэмин итү буенча социаль ярдәм күрсәтүнең өстәмә чаралары турында" 16.06. 2008 ел, 401 нче карары.
5. Татарстан Республикасының “Мәгариф турында”гы Законы (22.07.2013, № 68-ЗРТ)
6. “Татарстан Республикасының халык телләре турында” Законы (8.07.1992, №1560-ХП; ред. 12.06.2014№53-ЗРТ)
7. Авторлык программасы: Урта (тулы) гомуми белем бирү мәктәбендә рус телле балаларга татар телен коммуникатив технология нигезендә укуы программасы(1 — 11 нче сыйныфлар) /Төзүче-авторлар: Р.З. Хәйдәрова, Р.Л.Малафеева, Казан:2018
8. Әлмәт интернат мәктәбендә дисциплина, предмет, уку курсларының эш программалары раслануы, эшләү тәртибе, структура нигезләмәсе 31.08.22 № 98-О.
9. Татарстан Республикасы Әлмәт-интернат мәктәбенең 2022-2023 нче уку елына программасы.
10. Татарстан Республикасы Әлмәт-интернат мәктәбенең 2022-2023 нче уку елына базислы уку-укуы планы.
- 11.Татарстан Республикасы Әлмәт-интернат мәктәбенең 2022-2023 нче уку елына эш программасы турында нигезләмә (локальный акт).

Өлеге эш планы түбәндәге **максатларны** исәпкә алып төзелде:

- 1) укучыларның башлангыч мәктәптә үзләштерелгән белемнәрен һәм сөйләм күнекмәләрен камилләштерү һәм алга таба үстерү;
- 2) татар теленең орфоэпик, орфографик, лексик, грамматик нигезләрен системалы үзләштерү;
- 3) укучыларның ижади һәм мөстәкыйль фикерли алу мөмкинлекләрен үстерү, үз фикерләрен дәлилләргә күнектерү;
- 4) укучыларда тел сиземләү күнекмәләре булдыру;
- 5) татар теленең башка телләр арасындагы урыны, татар дөньясы турында мәгълүмат бирү;
- 6) халыкларның үзара аңлашып һәм хезмәттәшлек итеп яшәвенә омтылыш тәрбияләү;
- 7) укучыларда татар телен өйрәнү мотивациясен арттыру.

Укучыларның эзерлек дәрәжәсенә таләпләр.

Гомуми белем мәктәбен тәмамлаучы укучылар түбәндәге **белемнәргә** ия булырга тиешләр:

- 1) татар теленең фонетик, лексик, грамматик катламнарын һәм аларның берәмлекләрен гамәли куллана белү;
- 2) сөйләмне орфоэпик һәм орфографик яктан дөрөс оештыра белү;
- 3) актив үзләштерелгән лексик берәмлекләрен сөйләмдә куллана белү;
- 4) телара, антонимнар, синонимнар, фразеологик һәм башка төр сүзлекләрдән файдалана белү;
- 5) сөйләм культурасы, әдәби тел, сөйләм ситуациясе кебек төшенчәләрен аңлап эш итә белү.

Укучылар түбәндәге күнекмәләргә ия булырга тиешләр:

- 1) татар әдәби теленең орфоэпик, орфографик, лексик, грамматик, пунктуацион нормаларына нигезләнеп, телдән яки язма сөйләм оештыру күнекмәләренә ия булу;
- 2) тыңланган яки укылган текстның эчтәлегенә нигезләнеп, кирәкле мәгълүматны җиткерә алу;
- 3) коммуникатив максатларны аңлап, диалогик аралашуда катнаша һәм үз фикерләренә эзлекле итеп белдерә алу;
- 4) тәкъдим ителгән тема буенча әйтелешә һәм грамматик төзелешә ягыннан дөрөс һәм эчтәлегә ягыннан эзлекле монологик сөйләм төзи алу;
- 5) төрле аралашу сфераларынан чыгып, телдән яки язмача хәбәрләмә эзерли алу;
- 6) эш кәгазьләрен (белдерү, хат, тәржемәи хәл, гариза) яза алу.

Эш программасы эчтәлеге

№ п/п	Темалар	Белем һәм күнекмәләр
1.	Яңа уку елы котлы булсын!	Китапның якын дус икәнен аңлата, китап укырга киңәш бирә белү. Каюм Насыйри турында кыскача мәгълүмат бирә белү. Китапханәгә язылу өчен, анкета тутыра белү, китапханәдән үзгә кирәкле китапны сорый белү. Уку-язу әсбапларына сак караш турында сөйләшү.
2.	Мин зур ярдәмче.	Нинди эшләр эшләргә яратканыңны, эшләргә теләгәнеңне, нәрсәләр эшләгәнеңне әйтә белү. Эшне эшләргә инандыра, ышандыра белү. Кереш сүзләрен кулланып, үз фикереңне раслый белү. Образларга бәя бирә белү.
3.	Татарстан – мәстәкыйль дәүләт.	Татарстанда яшәүче милләتلәр, үзгәдә милләтеңне, нинди телдә сөйләшүеңне әйтә белү. Татарстан табигате турында сөйли белү. Казан шәһәре турында мәгълүмат бирә белү.
4.	Әдәбият һәм сәнгать дөньясында	Татар сәнгать вәкилләрен әйтә белү. Язучыларның, шагыйрьләрен, жырчыларның исемнәрен әйтә белү. театрда чакыра, караган спектакль турында фикереңне әйтә белү.
5.	Иптәшең үзгәдән яхшырак булсын	“Дус нинди була?”, “Ни өчен дуслашалар? Дуслар бергә нишлиләр? Минем дустым – ул нинди? Проблемалары буенча сөйләшү. Укыган хикәянең эчтәлеген сөйлә белү.
6.	Туган көн – күңелле бәйрәм	Туган көнгә чакыру турында киңәшләр. Төрле рецептларны сөйли белү. Кунакларны сыйлау, кыстау формалары.
7.	Дүрт аяклы дусларыбыз	Дүрт аяклы дусларыбызның токымнары, кыяфәтләре, гадәтләре турында сөйләшә белү. Дүрт аяклы дусларыбызның хужаларына карашы турында сөйләшү.
8.	Сәламәт тәндә - сәламәт акыл	Сәламәт булу өчен, нинди кагыйдәләр үтәргә кирәклеген сөйли белү. Төрле спорт түгәрәкләренә йөрү турында сөйләшү.
9.	Юл йөрү кагыйдәләре	Юл йөрү кагыйдәләрен сөйли белү
10	Сүз төркемнәрен кабатлау	

Календарь –тематик план

№	Дәрес темасы	Үзләштерелергә тиешле белем һәм күнекмәләр	Сүзлек	План	Факт
1	Начался новый учебный год. Инфинитив. Яңа уку елы башланды. Инфинитив.	Яза белә. Язарга өйрәнде төзелмәләре	Пөхтә, килешә, юлдаш	7.09	
2	Окончания принадлежности у существительных. Исемнәрнең тартым белән төрләнеше.			14.09	
3	Лексико-грамматический материал в тексте “Сколько лет книге?”. “Китапка ничә яшь?” текстындагы лексик- грамматик материал.	Билгесез үткән заман хикәя фигыль	Таяк, һәйкәл, балчык, тамга, китап басучы.	21.09	
4	Прямая речь. Туры сөйләм.	Туры сөйләм	Мактау, киңәш Бирү формалары	28.09	
5	М.Латифуллин. “Ошибка Гаты”. М. Латифуллин “ Гатаның хатасы”.		Төш, шапшак, танымыйбыз, тынычлан, буяды, хәлгә төштем	05.10	
6	Неопределенное прошедшее время глагола изъявительного наклонения. Я большой	Фигыль формаларын дәрәс куллану	Ялтыратып тора. Мактау сүзе, аптырап, кинәт	12.10	

	помощник. Билгесез үткән заман хикәя фигыль. Мин зур ярдәмче.		кулыннан тарта		
7	Биография А.Алиша. 3 форма деепричастия. Абдулла Алишның биографиясе. Хәл фигыльнең 3 төр формасы.	Кем булып эшли конструкциясе -кач\кәч -гач\гәч аффикслары кушылып ясалган хәл фигыл формасы	Шигырь, хикәя, әсәр, истәлек, туган ил, Ижат итә, Бөек Ватан сугышы,әсирлеккә элэгә, әйләнеп кайтмый	19.10	
8	Вводные слова. Степени прилагательных. Кереш сүзләр. Сыйфат дәрә – жәләре.	Кереш сүзләр. Сыйфат дәрә – жәләре	Минемчә, минем фикеремчә, уйлавымча ,бәхеткә каршы, кызганычка каршы, киресенчә	26.10	
9	Глагол условного наклонения. Ф.Яруллин рассказ “Ахмат”. Шарт фигыль. Ф. Яруллинның “ Әхмәт “ хикәясе.	Шарт фигыль	Килсә-килмәсә, йокласа- йокламаса	09.11	
10	“Перочинный ножик с рукояткой из кости”. “ Сөяк саплы пәке”.	Тартымлы исемнәрнең киләш белән төрләнеше, бәйлек сүзләр	Алдында артында астында каршысында янында	16.11	
11	Лексико-грамматический материал в рассказе “Гости из Англии”. “ Англия кунаклары” хикәясендәге лексик- грамматик материал.	Туры сөйләм. Кереш сүзләр, соң бәйлекләре	Көтелгән. Атна бусе, тамашалар залы, танылган файдалы казылмалар, уку йорты	23.11	
12	Лексико-грамматический материал в тексте “Татарстан	Татарстанның гимны төзелмәсе	Дәүләт. Мөстәкыйль , үз флагы,азатлык, хөрмәт итә.	30.11	

	– самостоятельное государство”. “Татарстан- мөстәкыйль дәүләт” текстындагы лексик – грамматик материал.		табигате бай, өмет. Бәйләнешкә керә		
13	Символика Татарстана. Татарстан символикасы.		Дәүләт, милләт	7.12	
14	Биография композитора Салиха Сайдашева. “Песня молодых туристов”. Композитор Салих Сәйдәшев биографиясе. “ Яшь туристлар жыры”.	Билгесез үткән заман хикәя фиғыль	Кызыксына, ижат иткән,сәләтле көй. Мендек, шаян, юл, аш,сәяхәт. Учак ягып,түшәп	14.12	
15	Склонение имен существительных по падежам. Исемнәрнең килеш белән төрләнеше.		Танышлары, теләкләре	21.12	
16	Текст “Письмо Наиля”. “Найләнең хаты” тексты.	Инфинитив+ тиеш төзелмәсе	Ачуы килде	11.01	
17	Лексико-грамматический материал в рассказе “Настоящие друзья”. “Чын дуслар” хикәясендәге лексик-грамматик материал.	Кем өчен, нәрсә өчен төзелмәсе. Һәркайсы, һәркем, һәрбер	Аңа рәхәт булды, ашар, укучы өчен. Тын гына, дөшмәде	18.01	
18	Порядок присоединения аффиксов к существительным.	аффикслар ялгану тәртибе	Ишегалды, шуа, чана	25.01	

	Исемнәргә аффикслар ялгану тәртибе. “ Яңа чана” хикәясендәге ЛГМ.				
19	“ Сашаның дуслары” хикәясендәге ЛГМ.	Фигыльнең теләк бедерү формасы, жыю саны, туры сөйләм, күрсәтү алмашлыктары.	Әби өчен дару, зинһар ярдәм итегез, кан басымы	01.02	
20	ЛГМ в рассказе “В походе в кино”. “ Кинога барганда” хикәясендәге ЛГМ		Әзерлисе бар төзелмәсе, укыйсым бар төзелмәсе	8.02	
21	Праздник дня рждения. Туган көн бәйрәме.			15.02	
22	Стихотворение Шауката Галиева “Гости”. Шәүкәт Галиевның “ Кунактар” шигыре.	Кыстау формалары	Өлеш.һәкемгә, татарча ризык исемнәре	22.02	
23	Игры, шутки о дне рождения. Туган көн мәзәкләре, уеннары.	Баз.таң	Мәзәк. Мендек. Буй, башваткыч, сикерә	01.03	
24	Лексико-грамматический материал в рассказе “Юлдаш – деревенская собака”. “ Юлдаш – авыл эте” хикәядәге лексик-грамматик материал.	Белән, өчен, кебек бәйләкләре, ия белән хәбәр, өчен		8.03	
25	Конструкция “хочу писать”. Язасым килә төзелмәсе.	Язасым килә-килми төзелмәсе		15.03	

26	Пьеса Т.Миннуллина “Акбай деревенская собака”. Т. Миннуллин “ Авыл эте Акбай” пьесасы.		Алдында Өстендә Астында, иркәли Тычкан тот Сөяк, күсе	22.03	
27	Лексико-грамматический материал в рассказе “Дедушка Радика”. “ Радикның бабасы” хикәясендәге лексико-грамматик материал.	Туры сөйләм Хикәя фигуральнең заман формалары	Спорт белән шөгелләнә, саф һава, еш авырый, салкын тими, яланаяк, гомер буе	05.04	
28	Образцы речи в рассказе “Дедушка Радика”. “ Радикның бабасы” хикәясендәге сөйләм үрнәкләре.	Инфинитив+ кирәк төзелмәсе	куркыныч	12.04	
29	Гата Камский – известный шахматист”. “ Гата Камский –атаклы шахматчы”.		Уеннар, шахматчы.	19.04	
30	Рассказ А.Сабирова “Путешествие в лес Фандуса, Ильдуса и Фирдуса”. А.Сабировның “ Фәндүс, Илдус, Фирдүснәң урманга сәяхәте” хикәясе.		Алан, агач төбе, түгәрәк, табыш бүлешә. һич	26.04	
31	Лексико-грамматический материал в рассказе “Собака Олега Бим”.		Ишегалды. Ерак, шаян, наян. Якынлаша, иснәде, бау. Тарта, узып бара.	03.05	

	“Олегның эте Бим” хикәясендәге лексик- грамматик материал.				
32	Пусть друг будет лучше тебя. Иптәшен узеңнән яхшы булсын.	Фигыльнең теләк бедерү формасы, жыю саны, туры сөйләм, күрсәтү алмашлыктары.		10.05	
33	День рождение – веселый праздник. Туган көн – күңелле бәйрәм.	Кыстау формалары		17.05	
34	Четвероногие друзья. Дүрт аяклы дусларыбыз.	Билгесез үткән заман фигыльнең барлык, юклык формалары		24.05	
35	В здоровом теле – здоровый дух. Сәламәт тәндә - сәламәт акыл.	Туры сөйләм		31.05	

Эш программасына төзөтмөлөр кергү бите

[illegible]